

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

DIREKTORAT ZA LETALSKI IN POMORSKI PROMET

Sektor za letalstvo

Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana

T: 01 478 80 00

F: 01 478 81 70

E: gp.mzi@gov.si

www.mzi.gov.si

Številka: 3722-4/2020/14-02011413

Datum: 21. 2. 2020

V skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 2150/2005 z dne 23. Decembra 2005 o določitvi skupnih pravil za prilagodljivo uporabo zračnega prostora (UL L št. 342 z dne 24. 12. 2005, str. 20; v nadaljnjem besedilu: Uredbe 2150/2005/ES) in Uredbo o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o določitvi skupnih pravil za prilagodljivo uporabo zračnega prostora (Uradni list RS, št. 81/13) ter Sklepom o ustanovitvi Odbora za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije, št. 3722-2/2014/13 z dne 18. 3. 2014, Odbor za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije izdaja

Protokol za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije
verzija 2

s katerim določa način vodenja politike upravljanja zračnega prostora Republike Slovenije.

Za Odbor:

dr. Alojz Krapež
Predsedujoči član
Odbora za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije

Priloga: Protokol Odbora za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije, verzija 2

V skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 2150/2005 z dne 23. decembra 2005 o določitvi skupnih pravil za prilagodljivo uporabo zračnega prostora (UL L št. 342 z dne 24. 12. 2005, str. 20; v nadaljnjem besedilu: Uredbe 2150/2005/ES) in Uredbo o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o določitvi skupnih pravil za prilagodljivo uporabo zračnega prostora (Uradni list RS, št. 81/13) ter Sklepom o ustanovitvi Odbora za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije, št. 3722-2/2014/13 z dne 18. 3. 2014, Odbor za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije izdaja

PROTOKOL

s katerim določa način dela.

NAMEN PROTOKOLA

Odbor za upravljanje zračnega prostora RS izvaja svoje naloge in organizira svoje delo v skladu s tem Protokolom.

Protokol povzema pristojne organe, njihove pristojnosti in podaja načela, po katerih bo Odbor za upravljanje zračnega prostora (v nadaljnjem besedilu: Odbor) izvajal načrtovanje v zračnem prostoru Republike Slovenije v zadevah, ki so povezane s konceptom prilagodljive uporabe zračnega prostora.

VLOGA ODBORA ZA UPRAVLJANJE ZRAČNEGA PROSTORA REPUBLIKE SLOVENIJE

Vloga Odbora je zagotavljati varno in učinkovito uporabo zračnega prostora. To je treba doseči z oblikovanjem in izvajanjem skupnih nacionalnih politik za učinkovit proces dodeljevanja in pregleda zračnega prostora, pri čemer je treba upoštevati potrebe vseh deležnikov, ob tem pa upoštevati interese nacionalne varnosti in obrambe, okoljska vprašanja ter morebitne posebne zahteve glede čezmejnega izvajanja storitev in sodelovanja. Sestava Odbora je prikazana v Dodatku A.

Odbor pri svojem delu sledi veljavni regulativi o Enotnem evropskem nebu in na njihovi podlagi izdanimi izvedbenimi predpisi EU, Zakonu o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16 in 47/19), Zakonu o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa (Uradni list RS, št. 30/06 – uradno prečiščeno besedilo, 109/09, 62/10 – ZLet-C in 18/11 – ZUKN-A), Zakonu o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo in 95/15) in Uredbi o načinu izvajanja nadzora zračnega prostora (Uradni list RS, št. 29/04, 46/15 in 3/18) in drugimi predpisi, ki urejajo civilno letalstvo.

Odbor pri tem sledi tudi strateškim usmeritvam Republike Slovenije iz področja zračnega prometa, obrambe in upošteva mednarodne obveznosti Republike Slovenije.

Odbor pripravlja predloge odločitev in druga strokovna gradiva za ministrstvo, pristojno za promet, ki v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za obrambo, izvaja naloge strateškega upravljanja zračnega prostora Republike Slovenije iz 4. člena, naloge ocenjevanja varnosti iz 7. člena in naloge poročanja iz 8. člena Uredbe 2150/2005/ES.

Odbor pri svojem delu ne posega v pristojnosti Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije, kot so določene z Zakonom o letalstvu in Sklepom o ustanovitvi Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 81/10).

Odbor in Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije lahko v posameznih zadevah sodelujeta na način, kot je določeno v nadaljevanju.

STRATEŠKI CILJI

Strateški cilji Odbora so:

- zagotavljanje in dejavno izboljševanje varnega in učinkovitega upravljanja zračnega prostora in njegove podporne infrastrukture;
- pravična in učinkovita regulacija organizacije zračnega prostora in njegovega upravljanja;
- vzpostavitev zaupanja in spoštovanja med regulatorji zračnega prostora in vsemi drugimi deležniki prek posvetovanja in sodelovanja;
- ohranjanje in izboljševanje ravni storitev prek učinkovitega planiranja in spremljanja ključnih procesov in dejavnosti Odbora;
- zagotavljanje skupne uporabe nacionalnega zračnega prostora s strani vseh skupin uporabnikov, ob upoštevanju nacionalnih strateških prednostnih nalog in relevantnih predpisov;
- po potrebi uskladiitev postopkov upravljanja zračnega prostora s sosednjimi državami;
- redno spremljanje skladnosti s konceptom prilagodljive uporabe zračnega prostora na vseh ravneh.

ODGOVORNOSTI

Odbor za upravljanje zračnega prostora mora izvajati naslednje funkcije:

- zagotovi, da se oblikuje dogovorjena politika zračnega prostora in da so z njo seznanjeni vsi deležniki;
- zagotovi jasne opredelitve in izvajanja dogovorjenih prednostnih pravil in postopkov pogajanja za dodeljevanje zračnega prostora na ravneh 2 in 3 upravljanja zračnega prostora;
- zagotovi redno ocenjevanje nacionalnega zračnega prostora, ki se izvede vsaj enkrat letno, z vidika učinkovite uporabe koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora;
- po potrebi zagotovi postopne vzpostavitev novih struktur prilagodljivega zračnega prostora;
- vzpostavi okvirne dogovore in pregleda že uveljavljenih praks, ki so jih razvili civilni in vojaški organi za lažjo uporabo koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora;
- zagotovi, da se uvedejo postopki dodeljevanja teh struktur zračnega prostora na dnevni ravni;
- zagotovi, da se sprejme in po potrebi spremeni ustrezna nacionalna zakonodaja;
- zagotovi, da se vzpostavijo procesi usklajevanja med vsemi ravnmi upravljanja zračnega prostora;
- zagotovi, da se vzpostavijo ustrezne strukture in postopki civilno-vojaškega usklajevanja v realnem času;
- zagotovi, da se uskladijo civilni in vojaški pojmi ter opredelitve načel, ki urejajo koncept prilagodljive uporabe zračnega prostora;
- zagotovi, da je skupni obseg omejitev ali rezervacij zračnega prostora v vsakem trenutku omejen na nujno potrebno, pri čemer se hkrati zagotovita varnost in izpolnjevanje nacionalnih operativnih zahtev;
- po potrebi zagotovitev, da se oblikuje dogovorjena politika zračnega prostora za nekatere dele zračnega prostora, kjer sta vključeni dve ali več držav;
- po potrebi zagotovi redno (vsaj enkrat letno) ocenjevanje skupnega zračnega prostora dveh ali več držav, kjer je to primerno;
- oblikuje nacionalne politike upravljanja zračnega prostora;
- redno ocenjuje nacionalne strukture zračnega prostora in ustreznega omrežja zračnih poti služb zračnega prometa s ciljem čim podrobnejšega načrtovanja struktur in postopkov prilagodljivega zračnega prostora v zgornjem in spodnjem zračnem prostoru (vključno s terminalnimi območji);
- potrjuje dejavnosti, za katere je potrebna razdelitev zračnega prostora, in oceni stopnje tveganja za druge uporabnike zračnega prostora;
- po potrebi zagotovi, da se izvede ocena varnosti pri planiranju vzpostavitve struktur CDR, TRA, TSA in CBA ter območij D in R, ki jih upravlja celica za upravljanje zračnega prostora;
- uredi spremembo ali prilagoditev, če je to potrebno in izvedljivo, območij D in R v začasno dodeljen zračni prostor;
- upošteva koncept prilagodljive uporabe zračnega prostora pri načrtovanju klasifikacije zračnega prostora;
- usklajuje večje dogodke, kot so obsežne vojaške vaje, ki se načrtujejo veliko pred samim dnem izvedbe in za katere je potreben dodaten oddeljen zračni prostor, ter zagotovitev obveščanja o teh dejavnostih z ustrezno objavo;
- po potrebi pripravi seznam dni v obdobju daljših počitnic, ko se število vojaških operacij običajno zmanjša, kar omogoča začasno spremembo nekaterih struktur CDR2 v strukture

CDR1, ter obveščanje o tej spremembi statusa z objavo s strani službe letalskih informacij (dodatek k Zborniku letalskih informacij);

- redno pregleduje postopke in učinkovitost operacij na ravni 2 upravljanja zračnega prostora ter pogajalskih postopkov in prednostnih pravil za dodeljevanje zračnega prostora;
- redno pregleduje postopke in učinkovitost operacij na ravni 3 upravljanja zračnega prostora, takojšnjo izmenjavo in dinamično posodabljanje vseh potrebnih načrtov letenja in radarskih podatkov ter uporabo ustreznih struktur civilno-vojaškega usklajevanja;
- zagotovi neprekinjenost in preglednost operativnih dejavnosti na nacionalnih mejah prek skupnega planiranja zračnega prostora in usklajenih postopkov upravljanja zračnega prostora s sosednjimi državami.

NAČELA

Splošno

Načela, ki podpirajo navedene strateške cilje in funkcije Odbora, so povezana predvsem z varnostjo, posvetovanjem, sodelovanjem, obveščanjem in okoljskimi vprašanji.

Varnost

Za Odbor je pri izvajanju odgovornosti najpomembnejša varnost. Ravni varnosti je treba vzdrževati ali izboljšati, pri čemer je treba pri načrtovanju dogovorov o zračnem prostoru upoštevati obveznosti, ki jih določijo organi na višji ravni, in zahteve iz varnostnih predpisov.

Odbor bo upošteval najboljše mednarodne prakse ter zagotavljal, da so procesi sprememb zračnega prostora, postopki in navodila v skladu z varnostnimi postopki vojaškega in civilnega letalstva.

Pri obravnavi in izboljševanju predloga za spremembo zračnega prostora bo Odbor po potrebi pregledal oceno varnosti za vsak posamezen primer, kot jo predloži stranka, da se zagotovi, da se nacionalni in mednarodni načrti razvijajo tako, da se splošno stopnja tveganja zmanjšuje.

Posvetovanje

Izvajalo se bo posvetovanje z uporabniki zračnega prostora, izvajalci storitev in drugimi ustreznimi organizacijami, da se, kjer je to mogoče, pred spremembami planiranja ali oblikovanja dogovorov o zračnem prostoru doseže soglasje.

Odbor je zadolžen za usklajevanje civilnih in vojaških operativnih potreb, pri čemer ne sme dajati prednosti enim ali drugim, in da zagotovi, da se pri planiranju zračnega prostora upoštevajo interesi vseh uporabnikov, zadeve na področju nacionalne varnosti in obrambe ter vojaške operacije in usposabljanje.

Sodelovanje

Vzdržuje se tesno sodelovanje z nacionalnimi in mednarodnimi partnerji, da se zagotovi, da sta planiranje zračnega prostora in politika zračnega prostora v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi zavezami in programi.

Obveščanje

Odbor mora zagotoviti obveščanje o razglasitvi politike zračnega prostora ter izvajanju novih struktur zračnega prostora in postopkov v primernem časovnem okviru, ki vsem uporabnikom zračnega prostora in izvajalcem služb zračnega prometa omogoča dovolj časa, da zagotovijo skladnost z novimi zahtevami.

Okolje

Vpliv oblikovanja in planiranja zračnega prostora na okolje je treba obravnavati na čim bolj zgodnji stopnji pregleda postopkov in dogovorov o zračnem prostoru.

Odbor mora po potrebi tudi zagotoviti, da so v posvetovanje o vseh spremembah, ki bi lahko imele negativen vpliv v smislu hrupa v bližini letališča, ustrezno vključene vse zainteresirane strani.

ORGANIZACIJA DELA

Odbor lahko vzpostavi načine za posvetovanje glede upravljanja zračnega prostora, še posebej v zvezi z oblikovanjem politike upravljanja zračnega prostora Republike Slovenije, ter oblikovanja zračnega prostora in s tem povezanih postopkov.

Odbor presodi o ustreznosti rezultatov posvetovanja in jih smiselno upošteva pri oblikovanju odločitev.

Odbor glede na namen posvetovanja lahko povabi k sodelovanju naslednje subjekte:

- izvajalca navigacijskih služb zračnega prometa,
- letalske prevoznike,
- upravljavce javnih letališč,
- formalna interesna združenja s področja civilnega letalstva,
- relevantne izobraževalne ustanove,
- relevantne državne organe in
- Javno agencijo za civilno letalstvo RS.

Javna agencija za civilno letalstvo RS pri tem posvetovanju sodeluje v okviru svojih pristojnosti.

Posvetovanje se izvaja korespondenčno ali z izvedbo srečanj.

Odbor lahko ustanovi za namen posvetovanja formalne delovne skupine, ki jih sestavljajo predstavniki zgoraj naštetih zainteresiranih subjektov. Take delovne skupine morajo Odboru predložiti enotno poročilo o obravnavani zadevi.

POSTOPEK OBLIKOVANJA POLITIKE ZRAČNEGA PROSTORA IN NJENEGA PREGLEDA

Ta postopek opredeljuje proces, s katerim se zagotavlja, da se politike zračnega prostora oblikujejo in pregledujejo v skladu z načeli iz tega protokola.

V okviru procesa oblikovanja politike zračnega prostora in njenega pregleda »politika« pomeni: »stalno pravilo odločanja, ki podaja napotke o sprejemljivih in nesprejemljivih vrstah ukrepov«.

Proces oblikovanja politike zračnega prostora in njenega pregleda zajema šest faz:

1. opredelitev potreb;
2. analiza morebitnega vpliva;
3. odločitev o nadaljnjem ukrepanju;
4. posvetovanje;
5. odobritev in
6. objava.

Diagram v Dodatku B prikazuje dejavnosti, dejavnike in zahteve procesa oblikovanja politike zračnega prostora in njenega pregleda.

Primerno usklajevanje in doseganje dogovora z ustreznimi organizacijami civilnega in vojaškega letalstva sta ključnega pomena za zadevni proces, zato ju je treba izvesti pred kakršnim koli zunanjim posvetovanjem.

Oceno učinka, ki opisuje splošen učinek ureditvenih ukrepov ali spremembe politike in vključuje varnostno analizo, okoljsko presojo, pravno oceno ter analizo stroškov in koristi, po potrebi pripravi predlagatelj, Odbor pa jo upošteva, ko oblikuje politiko ali uvede zakonodajne spremembe.

Politike je treba redno pregledovati. Pri trajanju obdobja pregleda se upošteva obseg učinka nove ali spremenjene politike.

PROCES SPREMEMBE ZRAČNEGA PROSTORA

Postopek uvajanja spremembe v zračnem prostoru, določa vloge in odgovornosti subjektov, ki so v ta postopek vključeni, ter zahteve za oblikovanje zračnega prostora, ki jih mora izpolniti organizacija predlagateljica spremembe, da bi zagotovila oblikovanje, potrditev in ohranjanje struktur zračnega prostora in postopkov instrumentalnega letenja ustrezne kakovosti za varno in učinkovito upravljanje zrakoplovov, določa Postopek uvajanja sprememb v zračnem prostoru Javne agencije za civilno letalstvo RS (ANS.PRC-15, 9. 11. 2018).

Postopek uvajanja spremembe v zračnem prostoru se lahko ne uporablja v primerih določanja struktur zračnega prostora za namen vojaških vaj, usposabljanj, operacij, ali kot odziv na neposredno varnostno grožnjo ali grožnjo nacionalne varnosti ali v primerih sprejetih

DINAMIČNO UPRAVLJANJE ZRAČNEGA PROSTORA

Da bi se zagotovila skladnost z dinamičnim upravljanjem zračnega prostora, Odbor svojo odgovornost za planiranje zračnega prostora in s tem povezane dogovore po potrebi prenese na raven 2 in/ali raven 3 upravljanja zračnega prostora.

Raven 2 in/ali raven 3 upravljanja zračnega prostora lahko po potrebi na dnevni ravni določata začasna območja, da se bolje upoštevajo zahteve vojaškega letalstva, ter na dnevni ravni dodeljujeta začasne zračne poti, da se bolje upoštevajo zahteve glede pretočnosti prometa.

Odbor bo opredelil merila in proces v zvezi s dinamičnim upravljanjem zračnega prostora ter se skliceval na dokumente, kot so sporazumi o sodelovanju, v katerih so po potrebi objavljeni postopki usklajevanja med uporabniki zračnega prostora in zadevnimi izvajalci služb zračnega prometa.

ČEZMEJNE OPERACIJE

Čezmejno območje

Za namene optimizacije struktur zračnega prostora na območjih v bližini meje se po potrebi na obeh straneh meje vzpostavijo čezmejna območja (CBA), ki omogočajo operativni zračni promet brez omejitev zaradi mej.

Odbor bo nato opredelil merila in proces v zvezi z dejavnostmi na čezmejnih območjih ter se skliceval na dokumente, kot so sporazumi o sodelovanju, v katerih so po potrebi objavljeni postopki usklajevanja med uporabniki zračnega prostora in zadevnimi izvajalci služb zračnega prometa.

Čezmejna območja CDR

Za namene optimizacije pretočnosti prometa in ohranjanja doslednega izvajanja letov na območju v bližini meje se bodo po potrebi vzpostavila čezmejna območja CDR na območju meje, ki bodo omogočala operacije splošnega zračnega prometa (GAT) brez omejitev zaradi mej.

Odbor bo opredelil merila in proces v zvezi z dejavnostmi na čezmejnih območjih CDR.

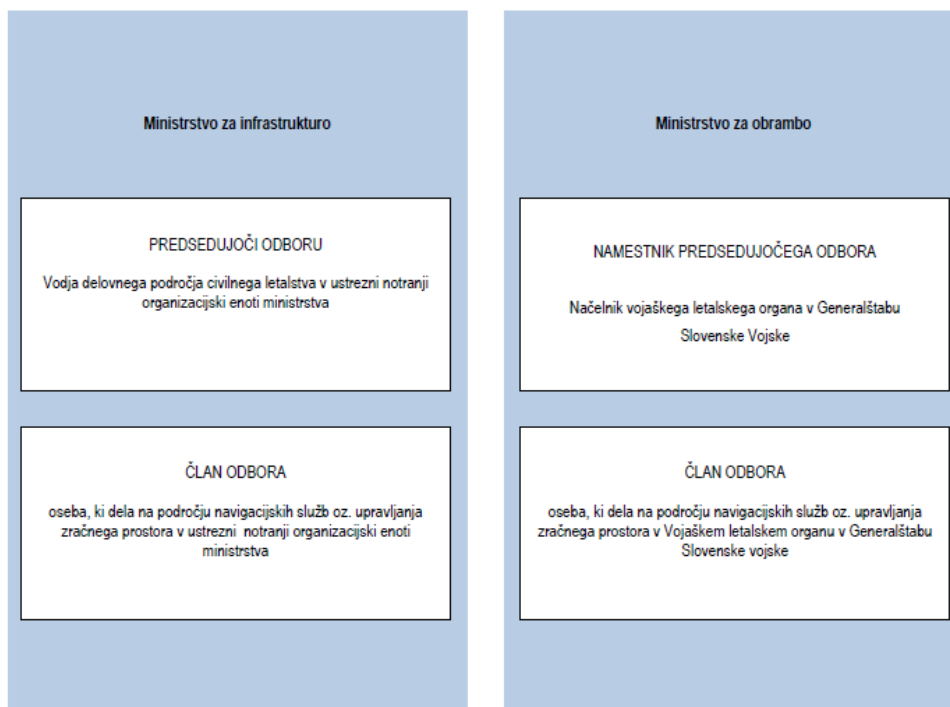
RAZMEJITEV ZRAČNEGA PROSTORA

Za zagotovitev večje preglednosti in predvidljivosti ukrepov upravljanja zračnega prostora ter za uskladitev nasprotujočih si zahtev pri uporabi zračnega prostora med komercialnim in vojaškim letalstvom je treba vzpostaviti objektivna merila za oblikovanje zračnega prostora.

OBJAVA DOGOVOROV O ZRAČNEM PROSTORU IN SPREMEMB ZRAČNEGA PROSTORA

Vse spremembe v zvezi z zračnim prostorom Republike Slovenije in prilagodljivo uporabo zračnega prostora ter s tem povezanimi postopki se objavijo na način, ki je običajen v letalstvu.

STRUKTURA ODBORA ZA UPRAVLJANJE ZRAČNEGA PROSTORA REPUBLIKE SLOVENIJE

Dodatek B

PROCES OBLIKOVANJA POLITIKE ZRAČNEGA PROSTORA IN NJENEGA PREGLEDA

